

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Ras Guksa interniran v Adigratu

Čete rasa Gukse, ki so jih Italijani moderno oborožili, so se vrnile k Abesincem - Italijanska ofenziva napreduje zelo počasi - Abesinci se oborožujejo in pripravljajo na odločilno akcijo v decembru

Neresne vesti z bojišč

LONDON, 5. novembra. Poročila s severnega abesinskega bojišča naglašajo, da se nadaljuje v polnem obsegu italijanska ofenziva, nobenih vesti pa ni, po katerih bi se dalo sklepati, kako daleč so Italijani že prodrli in kaj so že vse zavzeli. 7. pred dnevi se je poročalo, da so italijanske čete prodrele do 20 km razdalje od Makale, včeraj pa je prispele uradno poročilo, da so brez boja zasledile Hausien. Ta Hausien pa leži oddaljen še 50 km zračne črte severno od Makale. Tako netočna so tudi poročila z drugih sektorjev. Z vzhodne fronte se poroča, da so italijanske motorizirane čete na področju gorovja Musa Ali dosegle že v razdaljo 80 km od železnice Džibuti-Adis Abeba, razdalja med gorovjem Musa Ali in to železnico pa znaša v zračni črti več ko 300 km. Enako brez podlage so vesti, da skušajo Italijani v najkrajšem času združiti severno in južno vojsko z zavzetjem ozemlja, ki leži med italijansko Eritrejo in Somalijo. Med tema frontama leži razdalja 800 do 1000 km in po sedanjem napredovanju italijanske vojske, bi potekali še meseci in meseci, preden bi se dosegel stik obeh armad. Od Hararja, ki »stoji vedno pred padcem« so Italijani oddaljeni še najmanj 400 km. Take vesti delajo v svetovni javnosti samo zmedo in onemogočajo ustvaritev prave sodbje.

Nova abesinska taktika

PARIZ, 5. novembra. Italijanska ofenziva na severu v Tigreji se nadaljuje, vendar zelo počasi in skrajno previdno. Na nekaterih odsekih so Italijani napredovali doslej le za nekaj kilometrov. Napredovanje ne otežujejo toliko Abesinci, ki so se večinoma umaknili, kakor terenske težkoče, ki onemogočajo prekrbovanje vojske z živili, vodo in strelivom, predvsem pa prevažanje topov. Na nekaterih odsekih so Abesinci uvedli novo taktiko, da puščajo Italijane pod novo naprej, ponoči jih pa nenadoma napadejo, ko se ne morejo v nepoznanem ozemlju orientirati. Italijanom povzroča ta abesinska taktika velike preglavice in se bojijo zlasti bodočih operacij v južnejših, docela divjih predelih. Veliko škrib povzroča Abesinci Italijanom tudi zaradi tega, ker so velike abesinske čete, ki so stale pri Makali in južno od nje, nenadoma izginitve, kakor da bi se vdrle v tla in jih italijanska letala nikjer ne morejo izslediti.

Abesinci pripravljajo zasedo

LONDON, 5. novembra. Namen Italijanov je na severu zavzeti Makalo in potem graditi ceste ter utrditi novo zasedeno ozemlje. Za to utrjevanje bodo Italijani rabili več tednov. Zatrjuje se, da se nova ofenziva z novih položajev zaradi tega ne bi mogla pričeti pred koncem decembra. Italijani pa tudi priznava, da bo prodiranje na jug od Makale mnogo težavnejše, kakor je bilo do sedanjosti. Tam uporaba težke artilerije in tankov večinoma sploh ne bo mogoča.

Abesinci se tega dobro zavedajo in se umikajo pred Italijani da jih izvajajo v ta ozemlja. Ker se levo abesinsko krilo ob sudanski meji doslej še ni umaknilo z eritrejske meje in stoji nasprotno celo del abesinske vojske na eritrejskem ozemlju, se zdi, da hočejo Abesinci Italijane spraviti v zagato, da bi jih mogli potem napasti hkrati s treh strani.

Abesinska poročila

ADIS ABEBA, 5. novembra. Abesinska vlada posveča sedaj glavno pažnjo nabavi modernega orožja in municije. Naročila je v raznih državah, zlasti v Angliji, Belgiji in Češkoslovaški teko velike množine orožja in streliva, da bo, ko te pošiljkatve prispo, lahko oborožila vse svoje vojake do zadnjega. Zaradi tega se abesinska vojska zaenkrat izogiba večjih spopadov z Italijani in čaka na dovršitev oborožitve in na boje v za Abesince ugodnem ozemlju. Pričakuje se, da bo v mesecu decembru abesinska vojska izvedla odločen protinapad. Z vzhodne fronte poročajo, da ni tam nič novega. Na južni fronti so prešli Italijani ponekod v ofenzivo, katero so pa Abesinci zaustavili. Gorah se drži še odlično in ni nobenega strahu, da bi ga Italijani mogli v doglednem času zavzeti.

Zaenkrat nobenega sporazuma

Anglija dela dalje — Italijanski listi napadajo Francijo — Hoare odbil Aloisijeve predloge — Najuspešnejše sankcije

RIM, 5. novembra. Italijanski listi pišejo, da se angleška vlada ne pogaja samo s francosko zaradi sodelovanja na Sredozemskem morju, ampak tudi z Grčijo in Španijo. Italijanski listi objavljajo nadalje tudi informacije »Manchester Guardian«, da namerava Nemčija prodati Angliji svoje nove štiri križarke tipa »Deutschland«, od katerih dve še nista docela oboroženi.

RIM, 5. novembra. Dočim so italijanski listi doslej pisali v Lavalovih akcijah in o Franciji zelo povoljno, se v zadnjih dneh opaža močna sprememba taktike. Nekateri listi že odkrito napadajo Laval in Francijo in pravijo, da od francoskih posredovalnih akcij Italija nima nobene koristi, ampak samo škodo. Drugi naglašajo, da francoska akcija ni odkritosrčna, ker zasleduje Francija pri tem le svoje lastne interese, neoziraje se na interese Italije. Od takega prijateljstva Italija ne more imeti koristi.

LONDON, 5. novembra. Angleški listi poročajo, da je angleški zunanji minister Hoare odbil tudi zadnje predloge, ki jih

Ras Guksa interniran

LONDON, 5. novembra. Po zaupnih vesteh iz Asmare je padel ras Guksa v nemilost pri Italijanih. Močno zastraženega so ga italijanski vojaki pripeljali v Adigrat, kjer so ga zaprli. Ras Guksa ne sme iz določene mu hiše in tudi ne sme z nikomer govoriti. Vsaka zveza med njim in njegovimi ljudmi je prekinjena. Ne ve se točno, kakšen je vzrok tega postopanja, vendar se zatrjuje, da je v zvezi s pobegom dela njegove 1500 mož štejoče vojske. To vojsko so Italijani moderno opremlili in poslali v prve vrste proti Makali, je pa povečini izgubila neznanokam in se doslej ni več vrnila. Vse kaže, da se je vrnila nazaj k Abesincem. Veliki pomen, ki so ga Italijani pripisovali prestopu rasa Gugse k nim, se na ta način razblinja v nič.

6000 bolnih in ranjenih

PORT SAID, 5. novembra. Tu sta se včeraj ustavili dve italijanski bolniški ladji s 6000 ranjenci in bolniki iz Eritreje. Vojaki so pripovedovali, da se tropične bolezni na frontah silno širijo in so Italijani prisiljeni vedno znova zamenjati svoje frontne čete z novimi iz Italije.

je sporočil v Ženevi baron Aloisi za poravnavo italijansko-abesinskega spora. Hoare je stavil baronu Aloisiju svoje protipredloge, katerih pa zopet Italija ne sprejme. Tu se naglašja, da bi v Rimu radi speljali vso zadevo na postranski tir in vsebujejo italijanske ponudbe dejansko le umaknitev italijanske vojske iz Libije ter zahtevo po istočasnem umiku angleške mornarice s Sredozemskega morja. Toda to je postranski pomen položaja, ker v resnici ne gre ne za Libijo ne za Sredozemsko morje, ampak za likvidacijo vojne v vzhodni Afriki.

ŽENEVA, 5. novembra. Pododbori odbora osemnajstih nadaljujejo svoje delo in so doslej izdelali predloge za nove sankcije proti Italiji, po katerih se prepove vsaka dobava nafte, petroleja, premoga in nekaterih sirovin Italiji. Ako bi se posrečilo, da se Italiji popolnoma ustavi dobava omenjenih sirovin in goriv, bi bile vse italijanske železnice, ladje in motorna vozila prisiljena v nekaj tednih ali mesecih docela obstati.

Na tističu domače politike

Voditelji Hrvatov — Slovenec

Dr. Vlado Maček je sin zavednega Slovenca inž. Janeza Mačka iz šmarskega okraja

Ako se bo nadaljevalo tako, kakor se je pričelo zlasti v povojni dobi, se z nami Slovenci ne bo mogel primerjati noben drug narod na svetu. Že lani smo

ponovno našli, koliko vodilnih politikov in državnikov smo dali Slovenci Avstricem, Madžarom in Italijanom. Saj je celo vrhovni voditelj sedanje av-

strije, državni kancelar dr. Schuschnigg vnuk zavednega slovenskega Korošca. V redeljo so pa v Lesičnem okraju odkrili spominsko ploščo inž. Janezu Mačku, očetu »vodje hrvatskega naroda« dr. Vladimira Mačka, zavednemu in neizprosnemu Slovencu vse do zadnjega diha svojega dolgega življenja. Ta slavnost v Lesičnem je uradno potrjena, kar smo že davno mimogrede vedeli, da je dr. Vlatko Maček Slovenec. Tako torej izgleda to hrvatsko, ki še svojega voditelja ni moglo najti med Hrvati, ampak si ga je moralo sposoditi pri tistih Slovencih, katere v Zagrebu tako radi zmerjajo s »prokletimi Kranjci«. Sicer je pa znano, da je v Zagrebu vsaj četrtina prebivalstva slovenska ali vsaj slovenskega pokolenja in med glavnimi kričači najdemo vedno več slovenskih ko hrvaških priimkov. Menda se samo še židje tako uveljavljajo med raznimi ljudstvi, kakor Slovenci in njihovi potomci. Tako posojamo voditelje vsem, samo sebi si jih ne moremo »posoditi«, ker se pri nas sproti ubije vsaka avtoriteta, kakor pravi pravilno v svojem romanu grof Barbo.

Zmaga monarhistov v Grčiji

ATENE, 5. novembra. Udeležba pri glasovanju za monarhijo ali republiko je znašala nad 95 odstotkov vseh upravičencev. Za obnovo monarhije je glasovalo 1.491.992 volilcev, za republiko pa 32.452, a 3277 glasov je bilo neveljavnih.

PARIZ, 5. novembra. Grška politična emigracija je izdala v zvezi s plebiscitom razglas, v katerem naglašja, da je bil nedeljski plebiscit v Grčiji največja sleparija, ki jo je kdaj doživela Grčija. Zmaga monarhistov je bila že vnaprej določena po sistemu, ki ni izraz volje grškega naroda, ampak sedanjih diktatorjev.

Kralja Jurija pričakujejo v 10 dneh. V četrtek se poda v London posebna delegacija, ki bo predložila kralju Juriju izid plebiscita in ki ga bo prosila, da se vrne v Grčijo.

Razne vesti

V Bolgariji ni miru. V Šumenu je odkrila policija komunistično zaroto in je aretirala 15 oseb.

Laval odločno demantira... Po prihodu iz Ženeve v Pariz je označil govorice o njegovi demisiji kot čisto izmišljotino.

K špijski aferi o Češkoslovaški. Češkoslovaška poročevalska centrala poroča: »Policija je radi suma špijskega prid Nemčije aretirala 28 oseb, med temi pet žensk. Policija je že del časa zasledovala obnašanje aretirancev, ki so rodod iz Češkoslovaške. Nemčije ter Avstrije in ki pripadajo raznim poklicem. Na podlagi dosedanjih preiskav se je dogladno, da so aretirani dajali nemški poročevalski centrali točne podatke o češkoslovaški vojski in drugem. Nekateri od aretirancev so bili celo člani Henleinove fronte ter so se zadrževali v Pragi in v nekaterih provincialnih mestih v bližini meje.«

Vlomilci so izropali belgijskega ministra. Ko se je belgijski minist. predsednik van Zeeland vrnil domov iz Ženeve, je s presenečenjem opazil, da so v njegovi odsotnosti izropali vlomilci njegovo vilo. Med drugim so mu odnesli vse srebrno jedilno orodje. Škodo cenijo precej visoko.

S stanovske fronte

Konferenca obrtniških zbornic

Te dni je bila v Osijeku konferenca obrtniških zbornic in zborniških obrtnih odsekov, da se zavzema stališče obrtniškega stanu do perečih vprašanj. Konferenca sta se v imenu slovenskega obrtniškega združenja predsednik obrtnega odseka ljubljanske zbornice za TOI Ivan Rebek in zborniški tajnik dr. Pretnar. Na konferenci so se v temeljiti diskusiji obravnavali številni referati. V ospredju zanimanja so bili referati o pobujanju nelegalne konkurence. V zvezi s tem se je sklenilo, da se zaprosi kr. vlada, da na podlagi § 63. finančnega zakona za l. 1934-35 izda uredbo z zakonsko močjo, po kateri se kaznuje vsako prodajanje blaga po ceni, ki ne krije vseh stroškov proizvodnje. S takšno prodajo se ustvarja kaos v gospodarstvu ter se uničujejo eksistence obrtnikov.

Posebno obširno se je govorilo na konferenci tudi o gelu tvrdke Bata. Konferenca je o tem predmetu sprejela resolucijo, ki bo predložena odločujočim činiteljem.

Z velikim odobravanjem je bil tudi sprejet predlog, da se zahteva od gradbenega ministra posebna odredba, po kateri so dopustna režijska dela državnih in samoupravnih oblasti samo v mejah prepisov čl. 82 zakona o državnem računovodstvu. Zlasti pa se mora strogo upoštevati določilo, da so po pravilno in uspešno izvršenih javnih licitacijah dela v lastni režiiji državnih in samoupravnih oblasti sploh nedopustna.

Na zadevni predlog predsednika obrtnega odseka ljubljanske zbornice g. Ivana Rebeke se je soglasno sprejela resolucija, v kateri se ponovno naproša kraljevska vlada, da se tudi za obrtnišvo izdajajo zaščitni ukrepi in sicer po načelih kakor so jih v svrhu razdolžitve obrtnikov predlagale poedine obrtniške zbornice. V resoluciji se navaja, da je položaj obrtnikov prav tako težaven kakor je položaj kmetovalcev in radi tega imajo tudi obrtniki pravico do enake zaščite kakor kmetovalci.

Sklep konference je bil tudi, da se prouči vprašanje, kako prirediti absolvente srednjih tehničnih šol k specializaciji obrtniških izdelkov. Ob zaključku se je na konferenci še sprejel sklep, da bo prihodnje leto konferenca obrtniških zbornic v Novem sadu.

Zasebni nameščenci

Kaj je s samoupravo v Pokojninskem zavodu?

Pod tem naslovom prinaša stanovsko glasilo zasebnih nameščencev »Organizator«, ki ga izdaja Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani, zanimive informacije. Pripominjamo pa pred navedbo omenjega članka, da je sedanji komisar Pokojninskega zavoda sklical izredni občni zbor za 24. novembra t. l. V navedenem zanimivem članku bomo naslednje podrobnosti, ki bodo zasebno nameščenstvo gotovo zanimalo, saj gre za interese, ki jih ima v ustanovi Pokojninskega zavoda:

Šest tednov, t. j. v času od 12. septembra 1935 dalje, vodi komisar upravo Pokojninskega zavoda mesto razpuščenega upravnega odbora. Čez dva tedna bo pretekel rok, v katerem je dolžan sklicati izredni občni zbor delegatov tega zavoda v smislu ministrovega dekreta.

Do danes ni bil dodeljen g. komisarju noben sosvet iz vrst zavarovancev in njihovih delodajalcev. Zosle uprave vodi torej sam, na lastno odgovornost.

G. komisar do danes še ni sklical izrednega občnega zbora delegatov, ki naj bi vrnil zavodu redno in voljeno samoupravo.

Da omogoči čimprejšnjo upostavitve te samouprave, ki naj pristopi k reševanju važnih zadev (posojila, proračun upravnih stroškov za leto 1936), so se delegati, ki pripadajo Zvezi društev privatnih nameščencev poslužili svoje pravice iz § 31. statuta Pokojninskega zavoda. Po tem predpisu lahko zahteva ena tretjina delegatov ene skupine sklicanje izrednega občnega zbora, ki se mora vršiti najkasneje v 6 tednih od dneva vročitve te zahteve.

Zveza je zbrala na to pismeno zahtevo 20 podpisov od delegatov nameščenske skupine, ki šteje v celoti 39 članov. To vlogo so podpisali delegati gg. Još. Zemljič, Franjo Volčanšek, Ivan Tavčar, Josip Šimenc, ing. Jože Rus, ing. Janko Petriček, ing. Bogdan Ferlinec, Franjo Miklavčič, ing. Otmar Miklau, Janko Vičič, Ciril Likar, France Kobenter, Feliks Čop, Tone Štempihar, Aleksander Vebler in ing. Franc Uršič, vsi iz Slovenije. To vlogo so podpisali tudi delegati tt. Bruno Roč, Nikola Markov, Mate Kovačević in Ivo Tocigl, vsi štirje iz Dalmacije. Poslednji štirje delegati pripadajo splitski podružnici bančne organizacije.

Ta vloga je bila vročena g. komisarju dne 7. oktobra t. l.

S tem stališčem Zveze so soglašali tudi krščanski socialisti (beli) in socialisti (rdeči). Bančna skupina tov. Vrančiča in zeleni se v početku niso opredelili, pač

Razgledi po svetu

Filozofske in socialne osnove fašizma

K včerajšnjemu predavanju prof. Bizjaka v Ljudski univerzi

V letošnji sezoni Ljudske univerze je bilo v ponedeljek 4. t. m. na sporedu obravnavanje pojma fašizma, ki ima v Italiji svojo rojstno domovino. Potem, ko je predsednik Ljudske univerze inž. Kukovec otvoril večer s primernim pozdravnim nagovorom, je povzel besedo predavatelj prof. Bizjak, ki je študiral v povojni dobi na raznih italijanskih univerzah. Pripomnil je takoj uvodoma, da hoče povedati golo resnico, kakršna je, brez ozira na to, kako je pri tem ali onem izoblikovano stališče do fašizma. Iz njegovega predavanja, ki pa je bilo malo predolgo, povzemamo sledeče vodilne misli:

Filozofske osnove fašizma sta postavila italijanska filozofa Benedetto Croce in Gentile. Temeljni nazor, ki ga proglašata oficijelni filozofski ideolog in usmerjevalec fašizma Gentile, je v nauku absolutne avtonomije človeškega duha, kar ima za nužno posledico tako zvanj his orični idealizem, oziroma aktualizem, kakor se običajno imenuje Gentilov filozofski sestav. Iz vsebine tega filozofskega nauka o apriornosti in avtonomnosti človeškega uma se je izluščila podoba človeka - boga. Ta človek-bog ima svoje mesijansko poslanstvo, ki ga vrši v fašistični državi. To osnovno načelo ima svoje prve poganke v novoromantičnih nemških filozofskih strujah in se dotika tudi Nitschejevega nauka o nad človeku, ki mu je pri zasledovanju raznih ciljev vse dovoljeno.

Italijanski fašizem ima v zgodovini nekaj konkretnih vzorov. Prvi primer

Gospodarsko življenje

Zaključeno je poravnalno postopanje proti trgovcu Francu Jaksetu v Celju in gostilničarki Zavi Mariji Hilgert v Sp. Hudinji pri Celju.

Na našem lesnem tržišču. Položaj na našem lesnem tržišču je z vsakim dnem slabši, da ne rečemo že naravnost obupen. Vrh vseh težkoč, ki zavirajo naš že itak na minimum skrčeni izvoz lesa v Italijo, se nam obetajo še nove težave v obliki gospodarskih sankcij, ko bo treba docela prekiniti z izvažanjem in prodajo naših lesnih proizvodov v sosednjo Italijo. Kajti novih tržišč za naš mehi in trdi les še nimamo in je še povsem negotovo, da-li nam bodo — čeprav so obljubljena — v resnici tudi dana v zameno za izgubljena sosedna italijanska tržišča. Pa tudi če bi ostalo pri dosedanjih razmerah napram Italiji, bi naš izvoz sam posebi moral popolnoma zastati že radi negotovosti klirinških izplačil, ker naši izvozniki pač ne morejo tvegati več tako velikih razlik (nad 20%) med tržnimi in klirinškimi tečajji. Poleg vsega obstoji še nevarnost, da se bo čakalna doba za klirinška izplačila še občutnejše podaljšala in bo torej izguba še težja ter nepopravljiva. Trenutno se po-

pa so na sestanku dne 12. oktobra t. l. pri g. komisarju izjavili, da so za upostavitve samouprave in za nadaljnje izvajanje volilnega sporazuma v nameščenski skupini. Na tem sestanku je izjavil g. komisar, da bo sklical izredni občni zbor za sredo novembra t. l.

V nedeljo 3. t. m. je zasedel v palači Delavske zbornice v Ljubljani širši upravni odbor Zveze društev privatnih nameščencev. Na sporedu je bilo obravnavanje zvezinega strokovnega pokreta v Dravski banovini, Pokojninski zavod, bolniško zavarovanje privatnih nameščencev in socialno politična zaščita našega privatnega nameščenstva. Sprejeli so se nekateri za zasebne nameščenice živliensko važni sklipi ter se je sprejela resolucija, v kateri s povdarja da mora pravilna socialna politika stremeti za tem, da pogloblja in gopolnjuje določila zakonske zaščite nameščenstva in delavstva ter tako zboljšuje njihov gospodarski in socialni položaj, ne pa da se skušajo spodkopavati težko pridobljene socialno politične ugodnosti in pravice zasebnega nameščenstva in delavstva.

imamo v Dantejevem spisu »De monarchia«, kjer je dana ureditev države iz vidika delitve in izvrševanja oblasti po dveh vodilnih nosilcih te oblasti, to je po papežu kot nosilcu duhovne oblasti in po vladarju kot nosilcu državne oblasti. V Machiavellijevem spisu »Il principe« imamo drugi vzor predfašistične državne ureditve, kjer pa je že dana prednost vladarju kot nosilcu državne moči pred papežem kot nosilcu duhovne moči. Tretja predpoda fašizma je Savanarola iz Firence, ki je postal žrtev svojih lastnih nauk, ter končno Napoleon, ki je tudi ena izmed številnih emanacij latinskega genija. Fašizem je šele peti vzorec.

Sporodno s filozofskimi osnovami fašizma pa gredo njegove socialne osnove, ki temeljijo na načelih hierarhije v socialnem področju ter korporativne, v avtoritarne državne zamisli.

Spricho filozofske in socialne osnovne strukture italijanskega fašizma prihaja predavatelj do zaključka, da je fašistična Italija, na zunaj vzorno katoliška, v resnici in v nuhni posledici tega ustroja izrazito nekatoliška, nekonfesionalna, laična država. Predavatelj vidi rešitev pri nas ne v plagiatu tujih vzorov, marveč v državni ureditvi, ki ima svoje korenine v slovanski rasni značilnosti in našem razvoju.

K predavanju bi ponovno poudarjali željo obiskovalcev Ljudske univerze, da naj bi ne trajala predavanja na noben način preko ene ure, ker je to le v škodo Ljudske univerze same.

vprašuje po III. in podmeri 18/24 mm, pa tudi po jesenu in brstu, ki pa za nas ne prideta toliko v poštev. Sem in tja je kako vprašanje za parkete, ki pa se ne eksportirajo, ter suhe, prvovrstne hrastove frize. Kupčija z drvmi in ogljem se kar noče poživiti, doslej je še dokaj malo prometa.

Mesne cene na mariborskem špeharskem trgu. Svinjsko meso s kostmi 8 do 10, svinjsko meso izluščeno 10 do 12, salo 13 do 14, slanina 12 do 13, pljuča s srcem 6 do 8, jetra 6 do 8, reberca 8 do 10 glava z jezikom 5 do 6, ledvice komad 2 do 3. — Cene na perutninarskem trgu: kokoši 16, oziroma 24, piščanci 18, oziroma 45, gosi 25, oziroma 45, purani 25, oziroma 35, race 12 do 15. — Domači zajci se prodajajo po 5 oziroma 25 kozlički po 40.

Sokolske vesti

Vsem bratskim edinicam!

Zadruga Sokolska planinska koča, je vsem bratskim edinicom v župi že pred mesecem razposlala okrožnice z bratskim vabilom, naj bi po svojih močeh podpisale deleže za novo sokolsko planinsko postojanko, ki bo prva v naši državi. Večina bratskih edinic je že storila

svojo dolžnost in sicer takli, ki so jo s težavo storile, dočim se ostale gmočno dobro stoječe edinice do danes še niso odzvale. Ker je zadeva nujna, ponovno bratski prosijo načelstvo sokolske zadruge, vse edinice, ki še deležev niso podpisale, naj store to nemudoma. Z odlaganjem in zavlačevanjem se veliko delo samo ovira. Danes so drugi časi in povezanost ter medsebojna pomoč mora biti večja in v resnici bratska. — Sokolska planinska koča.

Kulturni razgledi

Pomembna stoletnica

Letos je poreklo 100 let, odkar se nam je rodil skladatelj Davorin Jerko, ki je pred 75 leti zapel Slovencem prvo budnico »Naprej zašava Slave!« in je pozneje vglasbil srbsko (zdaj jugoslovansko) državno himno »Bože pravde«. — Jenko je pionir naše glasbe in mu gre v tem pogledu isto mesto kakor bratoma Ipavcema, Antonu Foersterju in drugim. Tudi od njegovih kompozicij so nekateri kar prešli v narodovo last, tako n. pr. »Lipa«, »Tiha luna«, »Na tujih tleh«, »Strunam«, druge pa služijo še vedno svečanim nacionalnim momentom (»Što čutiš?«, »Zornica himna« itd.) Ves naš kulturni svet, zlasti pa naša ožja slovenska domovina, se pripravlja, da čim dostojneje proslavi njegov spomin. V nekaterih krajih so se proslave že vršile, v našem bližnjem okolišu se pripravljajo po inicijativi Ipavčeve pevske župe. V Mariboru samem bo 15. novembra Jenkova proslava s sodelovanjem malone vseh mariborskih in okoliških pevskih društev in bo ta proslava prava narodna in kulturna manifestacija.

Ptujske novice

Izredno velik obisk na pokopališčih v Ptuj. Toliko ljudstva kakor ga je bilo na ptujskih pokopališčih na dan Vseh svetih, še ga menda ni bilo nikoli. Cenilo jih nad 10.000 oseb. Krasno vreme je privabilo staro in mlado in tudi veliko tujcev, ki imajo svoje na tukajšnjih pokopališčih, je obiskalo grobove pokojnih. Vrenje je trajalo od ranega jutra do večera. Tudi prodajalci sveč in drugih drob narij, kakor tudi berači so prišli na svoj račun. — Cerkvene obrede na mestnem in vojaškem pokopališču je opravil gosp. prošt Ivan Greif ob asistenci oo. kapucinov, na rogozniškem pokopališču pa svetnik-župnik g. Svet ob asistenci svojih tovarišev gg. minoritov.

Hud fantovski pretep. Preteklo nedeljo se je vršila v neki gostilni v Juršincih zabava s plesom. Kakor običajno, se je udeležilo te zabave mnogo fantov iz okoliških vasi. Med fantji je prišlo iz neznanega razloga do prepira in konečno do splošnega pretepa, pri katerem so igrali glavno vlogo zopet noži. Izid pretepa je bil, da je obležalo več ranjencev, deloma s težkimi, deloma pa z lahkimi poškodbami. Najhujše sta ranjena brata Karl in Franc Macen, posestniška sinova iz Juršincev. Dobila sta z noži nevarne poškodbe v prsi in na hrbtu. Obadva so morali nemudoma prepeljati v ptujsko bolnišnico. Pretepače zasledujejo orožniki.

Zverinsko je bila napadena 65letna Liza Marčenko, posestnica v Sedlaščeku pri Podlehniku. Neki vaščan jo je obdelal na tako nečloveški način, da ima težke poškodbe po vsem telesu, posebno pa na glavi. Tudi to so morali spraviti v bolnišnico. — Tretji napad pa se je dogodil v Graenšaku pri Vurbergu. Pri obrezavanju repe je bil napaden 29letni Franc Caf, dninar v Grajeni, od nekega moškega, ki mu je prizadejal nevarne poškodbe z nožem po obrazu. Tudi tega so morali spraviti v bolnišnico.

Hudo se je ponesrečil 52letni Anton Širovnik, viničar v Podlehniku. Splezal je na hrast, da nabere bršlan; po nesreči pa se mu je spodrsnilo in padel je 8 metrov v globočino. Pri padcu je dbil težke notranje poškodbe in so ga morali nemudoma prepeljati v ptujsko bolnišnico.

Kino. V sredo 6. in v četrtek 7. t. m. obakrat ob 20. uri se predvaja film »Rumeni pekel«.

Mariborske in okoliške novice

Beda je velika in pomoč nujna

Kako bomo letošnjo zimo nasitili tisoče lačnih in s čim oblekli stotine golih in bosih?

V sobotni številki našega lista smo seznanili tudi širšo javnost z veliko bedo in revščino, ki vedno hujše zajema siromašne prebivalce našega mesta. Seznanili smo jo tudi z ogromnimi žrtvami mestne občine za omiljenje današnje revščine in hude brezposelnosti. Omenili smo obenem, da usiha dobro srce Maribora in da Pomožna akcija ne bo rodila zaželenega uspeha ter da bo primorana mestna občina uvesti posebne socialne doklade na neposredne davke, ker pač ne bi mogla dopustiti, da bi ljudje od gladi in mraza po zimi umirali na cesti. Če tudi bo mestna občina izvedla svojo namero vendar še letošnjo zimo ne bo mogla pobirati omenjenih socialnih dokladov in je zato po vzgledu prejšnjih let organizirala Pomožno akcijo za omiljenje bede in brezposelnosti.

Zaradi vedno naraščajoče krize in zaradi ponovnega občutnega znižanja prejemkov državnih in samoupravnih nastavitelcev in zaradi poraznega znižanja

nja delavskih mezd v industrijskih in drugih obratih pa je mesino prebivalstvo obubožalo. Z veliko težavo bo letošnjo zimo mestno prebivalstvo podprlo Pomožno akcijo. Ker se občutno poznajo posledice znižanja prejemkov in mezd tudi v našem gospodarstvu, bodo temu primerno podprli Pomožno akcijo tudi pridobitni sloji. Pomoč so obljubili, kakor prejšnja leta, mariborski industriji. Določen znesek bo prispevala tudi banska uprava. Toda vse to zdaleka ne zadostuje, da bi letošnjo zimo nasitili tisoče lačnih in oblekli stotine golih in bosih. Beda je vedno večja, brezposelnost vedno hujša, pomoč pa vedno nujnejša. Zato je pričakovati, da naš Maribor, ki je znan po svojem zlatem srcu, ne bo vkljub vsem težavam in življenjskim tegobam zatajil usmiljenje in bo tudi letos podprl po svojih močeh Pomožno akcijo ter daroval in tako pomagal lajšati bedo in gorje ubogih meščarov.

Krvave posledice ljubosumnosti

Pobreška ljubavna tragedija pred malim senatom — Obtoženi Šnuderl je bil obsojen na 3 leta težke ječe — „Kar bi bilo, bi pač bilo“

Na zatožni klopi pred tukajšnjim malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval sos dr. Tombak, se je moral zagovarjati 28letni ključavničarski pomočnik Franc Šnuderl s Pobrežja, ki je dne 28. avgusta t. l. prizadajal svoji ljubici Nadi Jelesijevič z nožem poškodbe in ranitve v prsih in na vratu. V obtožnici se navaja, da je Šnuderl silno ljubosumno zasledoval svojo ljubico Nado Jelesijevič, ki je radi tega Šnuderla že dvakrat pustila, toda se na zadnje oba krat k njemu vrnila. Začetkom avgusta je šel Šnuderl iskat delo v Beograd. Ko se je vrnil v Maribor, mu je rekdo pisal, da je videl njegovo ljubico v družbi drugih moških. Šnuderl se je takoj vrnil v Maribor in se podal k svoji ljubici, ki pa je ni našel doma. Bila je v kinu in se je vrnila šele okoli polnoči. Šnuderl jo je

takoj obsul z očitki, ona pa mu je odvrnila, da noče imeti več z njim nikakšnega opravka. V razdraženosti je Šnuderl segel po nožu in je 4 krat zamahnil proti svoji ljubici, ki je obležala v krvi na tleh in so jo morali prepeljati v splošno bolnišnico. Šnuderl se je nato javil policiji kjer je izjavil, da je hotel svojo ljubico usmrtiti in nato sebi vzeti življenje. Pri razpravi pa se je Šnuderl zagovarjal, da mu je bilo »črno pred očmi« in da je hotel svojo ljubico samo raniti z uamenom, češ »kar bi bilo, bi pač bilo«. S tem je prišel v nasprotje s prvotnimi izpovedbami na policiji. Tudi je pri razpravi dejal, da je bil pač prepričan, da ne more brez nje živeti. Senat je obtožnega Šnuderla obsodil na 3 leta težke ječe.

Kri teče po deželi

Krvavi pretepi z nožem na Pobrežju, Slovenski Bistrici, Prebukovju, Prepolah, Podvelki in Jareninskem dolu

Nesteto žalostnih slučajev priča o divljstvu in izprijenosti nekaterih, ki dajajo duška svoji slabi naravi z brezobzirnim obračunavanjem, ki ima že pri najmanjšem povodu krvave posledice. Cela vrsta slučajev iz bližje in daljše mariborske okolice dokazuje, da še ni porajala ta slaba stran naše mladine, ki se pojavlja pretežno v slučajih vinjenosti.

Sinoči je prišlo do prepira v Kobalovi gostilni na Pobrežju. Na bojišču je obležalo več ranjencev. Najpreje je Josip H. prisolil po kratki besedni bitki Ivanu H. nekaj klofut. V naslednjem trenutku pa je zabliskal v roki Ivana H. nož. V splošnem hrušču in trušču ter prerivanju je nastal splošen pretep in pomirjevanje, pri katerem so bili ranjeni Josip H., gostilničar Drago Kobal, Hanželičeva žena Matilda, Ivan Zajelšnik in Franc Poklič s Pobrežja. Neredu so napravili konec orožniki, ki so odredili prevoz ranjencev v bolnišnico, tri glavne povzročitelje pretepa pa so zaprli.

V Prepolah so trije neznani napadalci v nočni uri prežali na delavca Josipa Pipenbaherja in mu zadali več vbodljajev, tako da je nezavesten obležal sredi ceste. Za storilci se vršijo poizvedbe.

V Slovenski Bistrici sta se sprla neki Rajko Filipič in Franc Justinek. Oba je pomirjeval posestnik Franc Blažič, na katerega pa sta oba navalila. Blažič je obležal z zevačo rano na vratu. Ko sta Filipič in Justinek odšla, sta ju napadla brata Rudolf in Jakob Š. Rudolf je zadobil vbodljaj v levo stran prsa. Jakob pa v rame in hrbet.

V Spodnjem Prebukovju je prišlo do prepira med 28letnim viničarjem Alojzjem Brezovškom in njegovim sostanovalcem Ivanom Polegekom, ki se je s težkimi poškodbami s sekuro zgrudil na tla, ranjen na glavi in obrazu ter desni roki.

Na Podvelki je zadobil težke poškodbe z nožem na rokah delavec Mihael Kačnik. Vso zadevo razjasnujejo orožniki.

Včeraj popoldne sta se pri vinu stepla v Jareninskem dolu 20 letni viničar Rudolf Purgaj in 18 letni hlapec pri istem gospodarju. V prepiru je hlapec od zadaj naskočil na Purgaja in mu z vso silo porinil nož v hrbet, da mu je rezilo ranilo pljuča. Hlapec je še enkrat zamahnil, hoteč ga z nožem zabosti v srce, pa je Purgaj pravočasno prestregel udarec z levico, kamor je tudi dobil močen zabodljaj. Težko poškodovani viničar se zdravi v mariborski bolnišnici.

Smrt kosi. V Gosposki ulici je umrla v starosti 58 let upokojena učiteljica Marija Fontana. Žalujemo naše toplo sočutje.

Za novo obmejno šolo v Gradišču je dovolila banska uprava brezobrestno posojilo za dobo 10 let.

Novinarski klub. V Mariboru stanujoči člani Jugoslovanskega novinarskega združenja se pozivajo, da najkasneje do četrтка 7. tm. opoldne izroče mariborskemu poverjeniku po dve sliki za novo železniške legitimacije. Zadeva je zelo nujna.

V proslavo Jadranskega dne — obletnice naše prve pomorske afirmacije — priredi krajevni odbor Jadranske straže

v Mariboru 6. novembra 1935 ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze predavanje g. prof. Baša o naši pomorski poziciji. Uvodno besedo bo govoril predsednik krajevnega odbora g. dr. Rapotec. Vstop prost!

»Staribor« ima svoj tamesečni sestanek v četrtek dne 7. novembra t. l. ob 20. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Predava narodni poslanec g. dr. Jančič o mariborskih Slovencih ob prevratu in njihov vpliv na sedanje stanje Maribora. Prosimo vse naše somišljenike, da se tega zanimivega predavanja zanesljivo udeležijo.

»Branibor« obvešča vsa društva in organizacije, da se prireditev narodno-obrambnih dni v tem mesecu v smislu pogovora na skupnem sestanku, ne more vršiti zaradi nepredvidenih zaprek.

Kurz bolgarskega jezika za začetnike priredi tudi letos mariborska Jugoslov.-bolgarska liga, če se prikladi dovolj zainteresirani. Prijave in začetek pouka v klasični gimnaziji v sredo 6. t. m. ob 6.30 uri zvečer.

Sokolska akademija v Narodnem gledališču. Sokolsko društvo Maribor matica bo priredilo letos 30. novembra zvečer ob 20. uri slavnostno akademijo v Narodnem gledališču v proslavo državnega in sokolskega praznika. Na praznik 1. decembra pa bo akademija ponovila in sicer za dijaštvo in okoličane. Spored izbran, bogat in pester, kakršnega še Mariborčani nismo videli. Obenem pa vlijudno prosí Sokol matica vsa mariborska društva, naj blagovolijo upoštevati za akademijo določeni datum in naj ne prirejajo takrat večjih prireditev.

Sreda

Sreda

SVENGALI Velika kavarna

ISSK Maribor bo tudi letos priredil klubske čajanke s plesom in sicer vsak četrtek v kinobaru. Prvi večer bo v četrtek, 7. tm. ob 20. Vstop prost. Vabljeni so člani in vpeljeni gostje. Cene kavarniške.

Radi plenarne se'e pri Zbornici TOI v Ljubljani se uradni dan iste v sredo dne 6. novembra t. l. pri Druženju trgovcev za mesto Maribor ne vrši.

Nočno lekarniško službo imata danes v torek Minařikova in Konićeva lekarna, jutri v sredo Albaneževa in Vidmarjeva.

Kaj izgubljajo Mariborčani. V mesecu oktobru 1935 je bilo prijavljenih in oddanih več najdenih predmetov pri tukajšnji policiji in sicer: 1 par naočnikov, 1 volnena jopica, 1 ročna torbica s šolskimi potrebščinami, 1 pnevmatika, 1 zračna sesalca, 10 dinarjev, 1 ženska ročna torbica z 4.25 Din, 1 torbica z 8 Din, 1 znamka za psa, 1 ženski črni dežnik, 74 dinarjev, 1 volčjak, 1 pozlačena zapestnica, 1 aktovka, 1 par čevljev, 1 torba, 1 umetni prtič, 1 zlati prstan s plavim kamnom, srebrni zaponki, 1 aktovka s plaščem, 1 rjava usnjata rokavica, 1 rdeča denarnica s 31 Din, 1 aktovka, 1 listnica z 2100 Din, 1 moški sivi klobuk, 1 rjava krava, 1 zavitek z blagom za izdelavo gum. plaščev, 2 m dolga preproga.

Pred mariborskim malim kazenskim senatom se je zagovarjal 27letni knjigovez Zdenko Trepčinski, ker je 24. sept. t. l. na Trgu svobode ukradel prevozniku Slugi avtomobilski plašč. Mali senat, ki mu je predsedoval s. o. s. dr. Tombak, je obsodil obtoženca na 18 mesecev težke ječe, 2letno izgubo častnih državljan-skih pravic ter izgon iz Maribora po pre-stani kazni. Obtoženi Trepčinski je bil že devetkrat predkaznovan.

Z 11 vbodljaji je obležal mrtev pri Sv. Venčesu nad Slov. Bistrico posestniški sin Janez Kresnik. Radi uboja se bo moral zagovarjati 24 letni posestnik in kovač Anton Zemljak, ki so ga prepeljali v sodne zapore v Slov. Bistrici. Kresnik se zagovarja s silobranom.

Razračunavanje na grobu. Na pokopališču pri Sv. Martinu pri Vurbergu je prišlo ob grobu pokojne Ivanke Grušovnikove do dejanskega spopada. Obležala sta s poškodbami 16letni Alojzij Lovrenčič in 17letni Jože Senekovič, ki sta postala žrtev napada. Pri tem je napadalec poškodoval tudi spomenik na omenjenem grobu in se bo radi tega moral zagovarjati.

GRAJSKI KINO Telefon 22-16

Danes zadnji dan

„ZLATI OKOVI“

Jutri sredi in četrtek popolnoma nov senzacionalni spored???

Petek prične dolgopričakovani najboljši Greta Garbo film

„Pisani pajčolan“

Kino Union. Do vključno četrтка prekrasni film visoke ljubavne pesmi »Za vedno tvoja« z Elizabeto Bergner. Od petka dalje najbolj popularna in vesela opereta »Ptičar«.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Torek, 5. novembra ob 20. uri: »Medvedji ples«. Red C.

Sreda, 6. novembra: Zaprto.

Četrtek, 7. novembra ob 20. uri: »Beneška noč«. Red A.

»Vihar v kozarcu« — poslovilna predstava in proslava 40-letnice umetniškega delovanja Štefa Dragutinovičeve. Pri-ljubljena in zaslužna bivša članica mariborskega gledališča Štefa Dragutinovičeva, ki je bila pred meseci upokojena, se bo v kratkem poslovila od mariborskega občinstva. Obenem bo tudi proslavila 40-letnico odrskega delovanja. V ta namen študirajo Frankovo veselo-igro »Vihar v kozarcu«, kjer igra slav-tenka glavno žensko ulogo.

V četrtek, 7. t. m. bo prva ponovitev operete »Beneška noč«. To je prav melodiozna klasična opereta slovitega J. Straussa, ter je ob premieri naletela na splošne simpatije. Red A.

Koncert »Zagrebskega kvarteta«. Ta znani zagrebški godalni kvartet, ki je pridobil velik renome tudi v tujini, bo v kratkem koncertiral tudi v Mariboru. — Opozarjamo na ta koncert že danes.

Brezobzirni voznik povozil deklico. Včeraj ob 15. uri se je mnogim pasantom nutil pred kavarno »Astorio« strašen prizor. Neki voznik je z enovprežnim vozom povozil 8letno deklico, ki je pod kolesi nezavestna bležala, brezobzirni voznik pa je drvel naprej. Ugotovili so, da je povozena deklica 8-letna Vera Duhova, hči žagarja v Vrazovi ulici. — Otroek je zadobil veliko krvavečo rano na glavi, rano na nosu, ker se je deklici utrgala neka žila. Desno roko pa je ime-la nesrečna deklica do lahta modro. Brezvestnega voznika so ljudje na Glavnem trgu kmalu prijeli. Je to 36letni mesar Ivan S. iz Spodnje Polskave. Na policiji je dejanje zanikal. Ker je bil voznik popolnoma pijan, ga niso mogli zaslišati in je noč preстал v policijskih zaporih. S. je bil policijsko kaznovan na 500 dinarjev globe, ovađen pa je bil sodišču.

Hlapec — tat. V času od julija do 15. septembra t. l. je 22 letni Ferdinand Kavčič nekajkrat okradel svojega gospo-darja Jožefa Majcena v Studencih, Fran-kopanova ulica 4. Tudi trem britvam ni prizanesel, najrajši pa je s ponarejenimi ključi šel v klet in si tam privoščil do-bre gospodarjeve kapljice. Studenški o-rožniki so ga izročili sodišču.

Celo drevesno skorjo kradejo. Vele-posestniku Hermanu Golu so odpeljali iz gozda v Cirkovcih za tri voze suhe smre kove skorje. Gol trpi škodo 1500 Din.

Ob suknjo je prišel gostilničar Mate Mileta iz Mlinske ulice. Nekdo mu je ne-opazeno snel z obešalnika 1200 vredno črno suknjo ter z njo izginil v noč.

Vlomna tatvina v bolnišnici. Preteklo noč je neznani vlomilec vdrl v shrambo nadupravitelja splošne bolnišnice Jožefa Stegnarja in mu ukradej za 300 dinarjev raznih drobnarij. Policija zasleduje storilce.

Ali več

da je od Maribora oddaljena Banjaluka 378 km, Beograd 602 km, Slavonski Brod 371 km, Dubrovnik 979 km, Gospic 338 km, Koprivnica 256 km, Ljubljana 155 km, Mostar 812 km, Niš 850 km, Novi Sad 587 km, Ogulin 276 km, Osijek 446 km, Sarajevo 650 km, Skopje 1065 km, Split 603 km, Subotica 575 km, Sušak 396 km, Varaždin 90 km, Vinkovci 437 km, Zagreb 167 km, Zidani most pa 91 km.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

Sida? Da, samo ona je še nekaj dni norela. Tako je imenoval Silan njeno njemu docela nerazumljivo početje. Potem se je menda vnesla, vsaj zdelo se mu je, da se je. Spet je sprejemala zdravnik, ki ga je nekaj časa odklanjala in se pred njim zaklepala.

»Menda bo ta »ljubezen ostala«, je mislil Silan. »Potem se bosta poročila, ko je roseča. Naj se; ne bom se upiral. Mene ta zakon ne bo oviral...«

Čemu bi potem razmišljal še dalje o tej tuji, neosebni zadevi? Njegove misli so bile zato spet zadovoljne, a prav sredi največjega zadovoljstva je planil iz goščave vanje divji starec Habakuk, se postavil ves razkuštran sredi poti ter se divje zakrohotal. Konj se je zdrznil, pes pa je boječe zacvilil, stisnil rep med noge in se ritenski umaknil h konju.

»Izgini!« je zarjul Silan in mehnično dvignil v pest stisnjeno desnico, kakor da bi se pripravil na obrambo pred napadom.

»Ho-ho-ho...« se je divje zakrohotal gozdni mož.

»Izgini!« je ponovil Silan. »Saj nisi...«

»Hotel je izreči neko ime, a mu je trdo obtičalo v grlu.

»Tisti je že davno umrl. Ti si slepar, norec...« je dejal.

»Ho-ho-ho...« je znova zatulil Habakuk.

»Hočeš denarja? Na...« Silan je segel v žep in mu vrgel pred noge desetak.

Habakuk ga je pobral, opljuval in potem zagnal v goščavo.

»Kaj hočeš tedaj?«

»Solnce, tvoje solnce, ho-ho-ho...« je odgovoril starec z votlim, kot iz brezna prihajajočim glasom. »Eden je že pri meni. Skupaj čakava... Ho-ho-ho...«

Silan še ni čisto razumel, pa je vendar ježno zaklel in zakričal:

»Izgini, norec! S poti! Sicer te pomandram s konjskimi kopiti. Naščujem nate psa. Skoči, Dingo!«

Pes je znova zacvilil in se še bolj umaknil.

»Dingo!« je zarjul Silan, a zopet brez uspeha.

»Ho-ho-ho...« se je zakrohotal Habakuk.

Tedaj je Silan spodbodel konja. A glej, namesto na starca, je skočil mimo njega in zdivjal dalje kakor splašen. Med peket konjskih kopit in cvilež psa Dinga se je od zadaj mešal divje blazni krohot: Ho-ho-ho...

»Hudič!« je zaklel Silan in se trudil, da bi pomiril konja, kar se mu je naposled tudi res posrečilo. Toda njegovih prijetnih misli je bilo konec. Zamenjale so jih jedke in neprijetne.

»Morda je zares on?« si je dejal in se spomnil, kako je nekoč vprašal po tem svojega pokojnega očeta, pa ga je samo divje pogledal, mu pokazal hrbet in odšel. »Kako bi bilo mogoče, da ni še umrl? Ne, saj ne more biti. In vendar. Kaj je mislil s tistim: »Eden je že pri meni. Skupaj čakava...?« Kdo je to? Ervin? Ve, kaj se je zgodilo? In kaj čakata, na koga? Na mene?«

Pred seboj je zaslišal udarce sekir in zagledal delavce, ki so podirali jelke. S tem je namah izginil nemir srečanja s starčkovim prikaznjivo. Delavci so ponaglili delo, skupinovodja je pristopil, snel klobuk s krivci in spoštljivo pozdravil.

»Kako gre?« je vprašal Silan.

»V redu. Danes bomo tu gotovi. Jutri sežemo na ono stran.«

Zamahnil je z roko v smeri preko kolnika.

»So debela zdrava?«

»Skoraj vsa. Zrvovrstno blago. Škoda ga je za take cene.«

»Prej še takih ni bilo.«

»Pa vendar... Ne bo nikoli drugače?« Počakajmo. Večna ni nobena reč.«

»Škodo imate vi in jo imamo mi.«

»Zakaj vi?«

»Nu... zaslužek pač...«

»Niste zadovoljni.«

Težko je živeti: za delo prejmeš malo, za potrebno izdaš veliko. Babe se nam suhe ko polenovke, otroci bledé. Ne rastejo, kakor smo mi.«

»Ne morem zvišati. Tako smo se pogodili. Bodite zadovoljni, da sem vzel vas. Drugi stoje s prekrižanimi rokami in se sami ponujajo ceneje. Za vsak denar vas zamenjajo, za samo moko in slanino.«

»Eden mi je včeraj omagal. Obolej je v ustih, zobje se mu majejo. Moral je domov in sem dobil drugega.«

»Je šel k zdravniku?«

»Ne.«

»Recite mu, naj gre.«

»S čim naj ga plača?«

»Naj stopi na občino.«

»Mu sporočim.«

»Moral bo v bolnišnico.«

»Menda ne?«

»Skorbut... To je zaradi preenolične hrane. Imeli smo nedavno že tak primer. Sicer je ta bolezen znana le v orientu. Jejte zelenjavo! S čim se hranite?«

»Z žganci.«

»Vedno samo z žganci?«

»Vedno. Za drugo ne zaslužiimo. In še nekaj,« je zajecjal.

»Kaj?«

»Ko bi nam dovolili nekaj litrov pijače...«

»Kaj mislite! Veste, kako je vino drago.«

»Navadne pijače, gospod. Vsi so tako žejni.«

Je življenje in sveta

Zanimivosti iz države kralja kraljev

Gospodarska in socialna razdelitev abesinskega prebivalstva in abesinske zemlje

Vladar abesinske države je kralj kraljev. Ta naslov je nastal s tem, da so vladale v glavnih kraljih cesarstva prej kraljevske dinastije, ki so zdaj skoraj popolnoma izginile. Ras Halyu, sin kralja Godžama Talle Haymanota, zadnji potentat, ki je navalil na avtoriteto centralne vlade, je zdaj zaprt. Toda sedanjí cesar Haile Sellasie je zopet postavil na noge staro navado, da se imenuje kralj kraljev, čeprav je še živa zadnja kraljica kraljev Zaoditu. Cesar imenuje vladarje poedinih pokrajin. Dočim se je moral prej ozirati na poedine dinastije, vse kaže, da se mu je že posrečilo postaviti na čelo pokrajin udane in poslušne uradnike. Ti krajevni vladarji imajo v rokah vso civilno, sodno in finančno moč, čeprav lahko cesar njihov vpliv po potrebi poveča ali zmanjša. Cesar sam je sodnik, vojaški poveljnik in vrhovni upravitelj kraljevine.

Kroni pripada v bistvu vse cesarstvo, po pravu pa eni strani ena tretjina na gorskih planotah ležečih ozemelj na drugi strani pa ozemlje, pridobljeno postopoma od plemen Galla, Sidama, Somali in od zamorcev. Od drugih dveh tretjin gorskih planot pripada ena duhovščini, druga pa zasebnikom, kakor jo je bil razdelil po legendi Menelik I. V resnici se je pa od davnih časov posest krone večala na škodo posesti duhovnikov in zasebnikov. Zlasti zasebniki so mnogo trpeli pod samovoljnimi konfiskacijami z edino uteho, da to početje ni legalno. Proti koncu svojega vladanja je Menelik I. odredil, da se sme zemljišče zapleniti samo v primeru upora, ali pa če obtoženi lastnik ni prišel pred sodišče. Cerkveno imetje, v načelu nedotakljivo, je razdeljeno med neštete člane duhovniškega stanu ki bodisi obdelavajo zemljo ali pa jo oddajajo v najem proti določeni desetini, ali plačilu v naravi.

Kroni pripadajoča zemljišča so poverjena zasebnikom, ki opravljajo namestu najemnine posle sodnikov, ob mobilizaciji morajo pa armadi preskrbeti določeno število bojnikov. V resnici se pa čisto zgodi, da pridejo taka zemljišča v trajno posest zasebnih lastnikov. Ogromna zemljišča, pridobljena v zadnjem času, so podrejena različnim režimom. Če je imela premagana ali prostovoljno prepuščena dežela centralizirano vladno, je ostala mestnim vladarjem njihova moč pod pogojem, da bodo pla-

čevali letno odškodnino. Taka je bila do zadnjega uprava Džimne pred smrtjo njenega vladarja Abbe Džifara. Taka je tudi usoda Lieke z Dedžas Gabra — Egzigerjem in Walame pod kraljem Tono. V teh deželah ostane domaćin lastnik svoje zemlje in ima enake pravice, kakor posestniki zemlje v starih pokrajinah na gorskih planotah.

Če pa premagano prebivalstvo nima zadostno organizirane uprave, postane iz njegove pokrajine nekakšna kolonija. Tretjino vsakega okraja prepuste mestnim poglavarjem, drugi dve tretjini pa razdele med duhovščino in vojsko. Ta razdelitev je podvržena vsakih pet let javni reviziji. Vojaški lastniki koncesij so oproščeni robot, pač pa plačujejo cesariju desetino in morajo pošiljati zase v armado namestnike. Zadnje kolesce vsega tega sistema je kmet, ki mora obdelovati zemljo. On ni niti uradnik, niti duhovnik, niti vojak, naziva se z imenom, ki pomeni v amharščini najemnika. Podoben je francoskemu kmetu, ki praktično preživlja druge družabne razrede. Niti ni suženj, niti tlačan, temveč je svoboden in tudi sam posestnik zemljišča. On je poljedelec kakor so drugi vojaki.

To nas pa sili ustaviti se pri vprašanju socialne organizacije, ki je tesno združena z zemljiškim sistemom. Lahko rečemo, da je v Abesiniji vsako zemljišče obremenjeno s služnostjo vsesplošnega užitka. To so bodisičasne naravne ali osebne obveznosti, ali pa obveznosti, ki bremene posestnika zemljišča vse življenje. Tako morajo nekatera zemljišča preskrbovati cerkev z žitom, kadilom, za verske obrede potrebnim premogom, drvmi ki se žgo na grmadah v začetku leta in ki odgovarjajo našim kresom, dalje z železom za popravo vrat itd. Drugi oddajajo vladni določeno število pitanih volov za ljudske pojedine, nekateri zopet morajo preskrbovati gonjače mežgov, nosače, nakladalce, graditelje šotorov za vojaške ekspedicije itd. Končno mora mnogo zemljišč skrbeti za javne uradnike ali duhovnike. To pomeni, če je vsaki funkciji dodeljeno zemljišče, je nasprotno tudi vsakemu zemljišču dodeljena po ena funkcija. Človek, ki postane kakorkoli lastnik zemljišča, dodeljenega diakonatu te ali one cerkve, mora dobavljati dotični cerkvi diakone. Baš zato tudi lahko

sam postane diakon ali pa imenuje za diakona svojega sina ali sorodnika.

Kako tesno je povezan zemljiški sistem s socialnim, priča dejstvo, da je tudi vnaprej določeno zemljišče za rejo plemenskih mačkov. Jasno je, da bi bilo težko praviti v tak sistem odločbe za zemljišča, ki bi jih mogli pridobivati tujci. Vendar je pa od leta 1841. in 1843. kralj Sahala Sellasie s posebno pogodbo priznal francoskim in angleškim državljanom pravico do pridobivanja zemljišč. V januarja 1908 je Menelik II. celo razširil to pravico na vse tujce. V resnici so pa tujim državljanom pripadajoča zemljišča omejena samo na Addis Abebo. Le ti so jih kupili bodisi od domačinov, ali pa jih jim je podaril Menelik. Lahko pa rečemo, da so doslej v abesinski družbi le redka izjema. To je tudi eden izmed vzrokov, ki so največ pripomogli k tako poznemu razvoju te dežele.

General Pi-Po-Pu.

Pred sodiščem v Nankingu na Kitajskem se vodi zanimiva ločitvena obravnava, do katere je prišlo na pobudo ene od številnih žen generala Pi-Po-Pu-ja. Tožila je svojega moža, češ, da ravna z njo okrutno in duhovnem oziru in hoče svojo rodbino vzgojiti v vojaški strogosti. General Pi-Po-Pu pa je pred sodniki izpovedal, da mora ravnati tudi pri rodbinski vzgoji v duhu vojaške strogosti, ker tako predpisujejo vojaški predpisi, duhovno pa da ne more biti v nikakšni skladnosti z ženo, ker je ona vzgojena v Ameriki. Obravnava se je preložila, ker se bodo zaslišale vse ostale žene generala Pi-Po-Pu-ja.

300.000 žrtev avtomobila.

Število smrtnih žrtev ob priliki avtomobilskih nesreč v Zedinjenih državah ameriških je znašalo v preteklem letu okoli 36.000. V zadnjem stoletju je postalo v omenjeni državi okoli 300.000 ljudi žrtev avtomobila, to je število, ki prekaša število mrtvecev v vseh vojnah, ki so jih Zedinjene države ameriške vodile od l. 1775. Na prvem mestu stoji Newyork s približno 1200 smrtnimi avtomobilskimi nesrečami v l. 1934.

Londonski kinematografi in Mussolini.

V zadnjih tednih je prišlo po londonskih kinematografih, predvsem onih v predmestjih, do zanimivih incidentov. Vsakokrat namreč, kadar se je na platnu pojavila podoba Mussolinija, njegovih dveh sinov ali pa njegovega zeta grofa Chiana, je občinstvo dvignilo silovit hrušč in trušč. Ljudje so začeli živiti in vpiti. Nasprotno pa se začuje gromovito ploskanje, čim se pojavi na platnu neguš Haile Selasie, ki je postal najpopularnejša osebnost v širokih angleških ljudskih slojih.

Sporniki na svetu.

Evropa ima 69.000 klubov in 3.100.000 igralcev. Južna Amerika 2800 klubov in 212.000 igralcev. Severna Amerika 2450 klubov in 105.000 igralcev. Azija 950 klubov in 55.000 igralcev. Afrika 665 klubov in 42.500 igralcev. Centralna Amerika 244 klubov in 5800 igralcev. Avstralija pa 92 klubov in 4700 igralcev. Na vsem svetu je torej 76.051 klubov v katerih je včla njenih 3.525.000 igralcev.

Razno

Rabim za pomoč v soboto
DVA BRIVSKA POMOČNIKA
Obenem naznanjam cenjenim damam, da kupujem izpadle lase po dnevnih cenah. Salon Knež, Sodna ul. 9, palača OUZD. 5040

Zgubljeno

IZGUBILA
se je vojaška izprava na cesti od opekarne proti Pesnici. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi na policiji. 5042

Sobo odda

ODOBAM
OPREMLJENO SOBO
s posebnim vzhodom eni ali dvema gospodoma s hrano ali brez hrane. Betnavska c. 15. 5036

Stanovanje

POHIŠTVO.
Ugodno priliko nudi za nakup pohištva novoporočenim mladenčarjem Kolarič. 5037

SOBO IN KUHNJO

oddam. Dr. Rosinova ul. 11. 5035

SOBO IN KUHNJO

oddam. Zrkovska cesta 3, Po brežje. 5023

Službo išče

DEKLE.
veščo kuhe in hišnih del išče s 15. službe. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Marljiva št. 21«. 5046

MARLJIVA ŠIVILJA

išče nameščenja. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva moč«. 5038

Službo dobi

HIŠNICO.
največ dve osebi sprejem takoj. Vprašati Vetrinjska 6. trgovina. 5043

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!